

De koudegolven van januari en februari 1985

Bijgewerkte versie 2004

Door: Karim Hamid

Inleiding

De winter van '84-'85 was een boeiende winter. We kunnen hem nauwelijks vergelijken met de barre winters van '40-'41 of '62-'63, maar het is in elk geval de moeite waard hem eens van naderbij te bekijken. December vergeten we best, want winterweer was die maand nergens te bespeuren.

Vlotte start

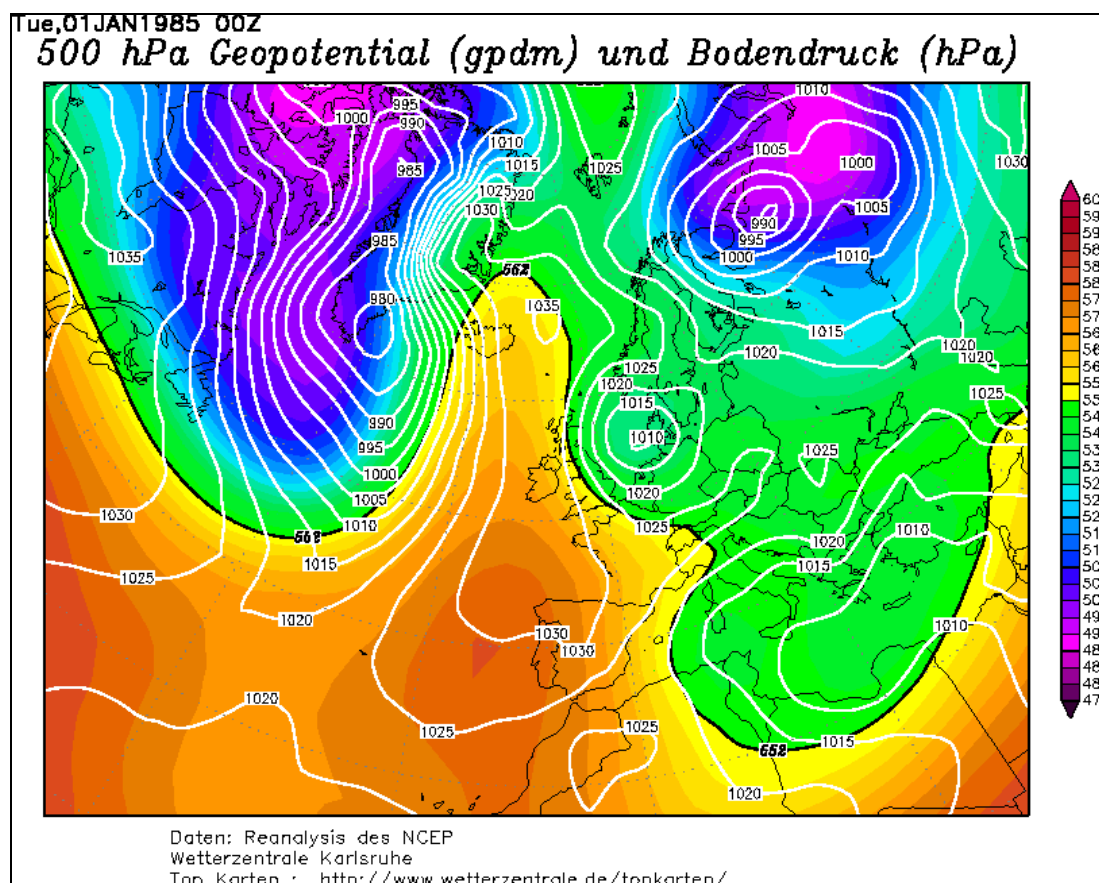

Fig.1 – 500hPa-analyse van 1 januari 00z. Een omegablokkade ontwikkeld zich ten westen van Europa.

Bij aanvang van 1985 werd het roer 180 graden gedraaid. Op de hoogtekaart van 1 januari zien we een hogedrukklokkade (Omega-blocking) boven de Atlantische Oceaan net ten westen van Engeland (fig.1). Een koude put rolt aan de oostflank van de blokkade naar ons toe. Op grondniveau is aan de koude put een diepe depressie (988 hPa) verbonden, die op 1 januari net ten NO van ons land Nederland introk (fig.2). Achter de depressie ruimt de wind naar het noorden en spoelt er koude, polaire lucht binnen en begon het lichtjes te vriezen. De 2de sneeuwt het licht met temperaturen rond of iets onder het vriespunt. Op het 500hPa-niveau vriest het zo'n 35 graden en ook op het 850hPa-niveau vriest het een graad of 7. Ook op de

3de stuurt een lagedrukgebied boven de Oostzee fronten naar onze omgeving, die sneeuwbuien produceren. Tot overmaat van ramp ontstaat er op het koufront verbonden aan eerder genoemd lagedrukgebied een kleine depressie dat via de Noordzee het Kanaal intrekt. Hierdoor valt er tijdens de nacht van 3 op 4, en tijdens de ochtend van 4 januari enkele centimeters sneeuw (fig.3). Deze sneeuw verandert gans België in een sneeuwlandschap. De temperatuur was in het centrum van het land die ochtend gedaald naar -8 graden.

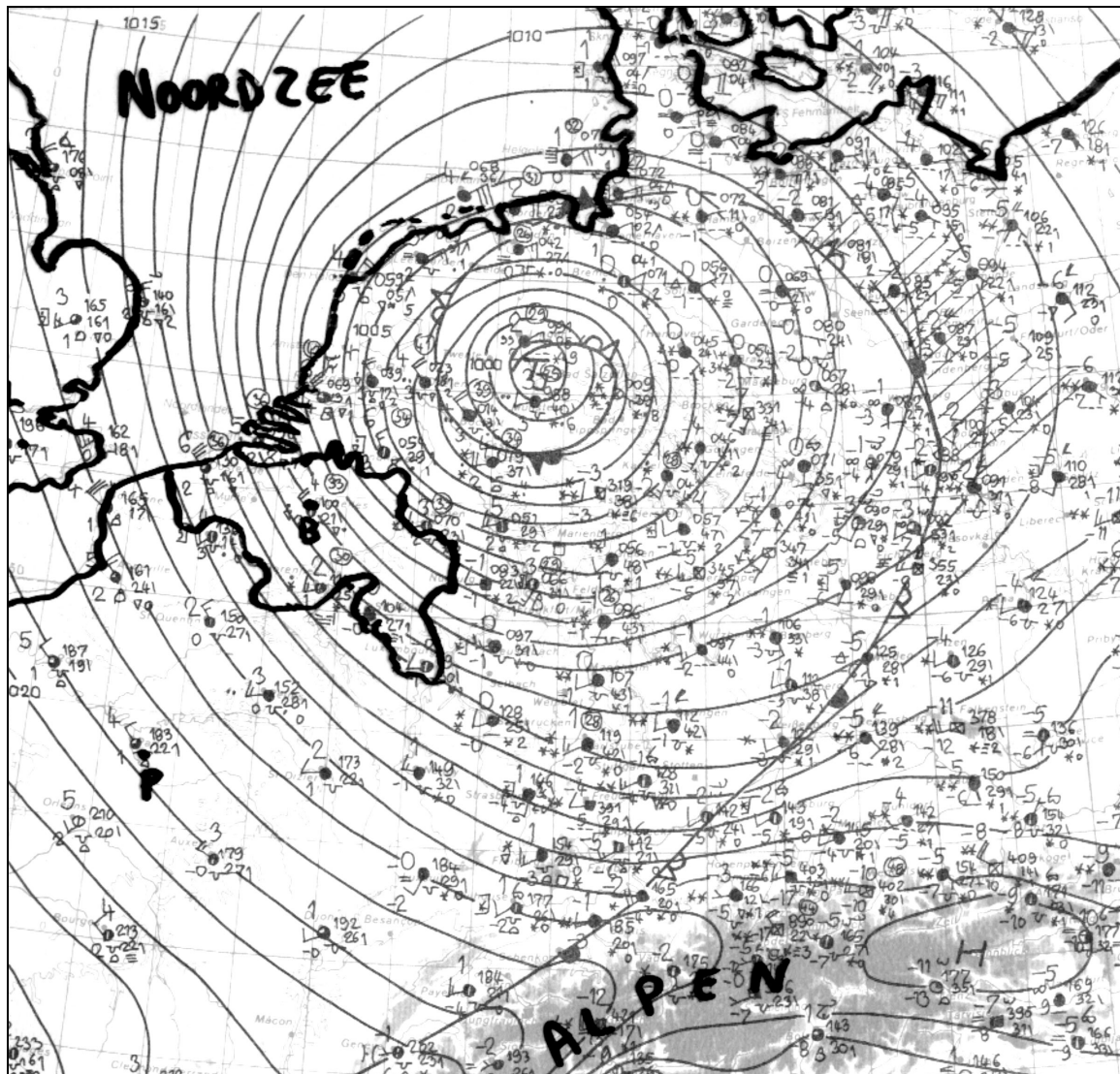

Fig.2 – grondanalyse van 1 januari 12z. De depressie trekt via NE-Nederland Europa in en doet de wind ruimen naar NNE.

De koudelucht-advectie is redelijk spectaculair, vooral dan in de hoogte. Achter de fronten komen we terecht in Arctische lucht. De luchtcirculatie is NE en met een stevige noordoostelijke bovenstroming wordt lucht vanuit Noord-Scandinavië aangevoerd. Kijken we naar de hoogtepeiling van 4 januari om middernacht, dan lezen we op 850 hPa een temperatuur af van -7 graden en op 700 hPa is dit -19 graden. 24 u later is dit respectievelijk -17 en -26 graden (fig.4). Boven Midden-Europa ligt een koude put, gevuld met extreem koude lucht. Op 5 km hoogte zakt het kwik er tot -47 graden. Op anderhalve kilometer is dit -17 graden. De 1000-500- diktewaarden zakken naar 502gpdam! Een deel van de kou aldaar bereikt ook onze contereien. Zo geraakt het kwik op 5 januari niet meer boven de -2°C . Op het 850hPa-niveau is het kwik gedaald tot een barre -17 graden en op 5 km hoogte tot -38 graden. Door ijsaanzetting en de zeer lage temperaturen ondervindt het spoorverkeer nogal wat last. Er wordt bij de

NMBS een noodscenario op touw gezet, waardoor er o.a. een beperkt treinaanbod bestaat naar Brussel.

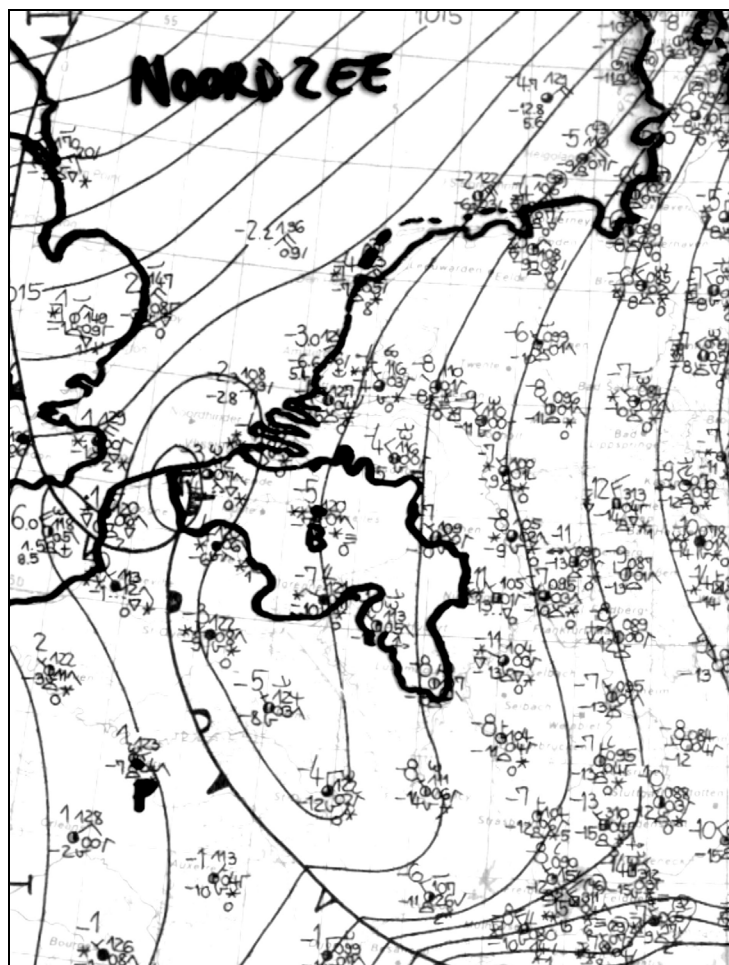

Fig.3 – grondanalyse van 4 januari 12z. Een golf op het koufront is uitgegroeid tot een kleine depressie. Het sneeuwt!

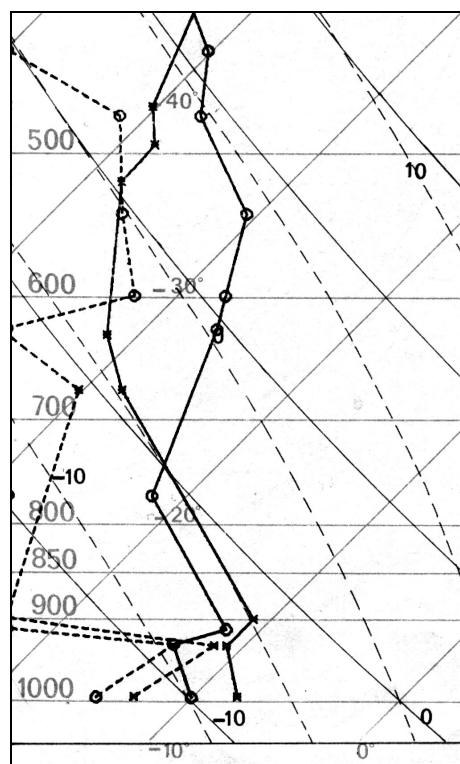

Fig.4 – hoogtepeiling van 5 januari 00z. De bovenluchten zijn berenkoud.

Sneeuw

Op 6 januari doet zich terug een interessante evolutie voor (fig. 6). Langs de flank van het hoog boven IJsland trekt een kleine depressie van over de Noordzee onze richting op. Bij de nadering van het bijbehorend warmfront neemt bij ons in de voormiddag de bewolking toe en begint het overal te sneeuwen. Natuurlijk sneeuw, want op alle hoogtes vriest het stevig. De wind krimpt naar het ZW en spant serieus aan. In Oostende wordt een windstoot geregistreerd van 105 km/u! Er treedt driftsneeuw en sneeuwophoping op. De gevoelstemperatuur daalt s' namiddags naar -23°C ! Het stuifsnegew zorgt op verschillende plaatsen voor stroomonderbrekingen doordat het fijne sneeuwpoeder de elektriciteitscabines binnendringt.

's Avonds komt de kust en het uiterste westen van het land even in de zachtere lucht terecht van over de Noordzee. Hierdoor gaat de sneeuw er tijdelijk over in sneeuwregen en regen. Elders zijn de temperaturen voldoende negatief om het te laten sneeuwen. De hoogtepeiling vertoont een patroon dat sneeuw (dikkere vlokken) toelaat. Tot op een hoogte van ca. 1000 m is de atmosfeer vrijwel isotherm en tot op enkele kilometers hoogte erg vochtig. Daarbij bevindt gans de peiling zich onder de nul-graden-isotherm (fig.7). Rond 22 uur begint de wind achter de depressie overal te ruimen naar het NE en gaan overal de temperaturen terug de dieperik in. Zowat overal komt zo'n 5 cm wit spul bij. In tabel 1 vindt u enkele sneeuwhoogtes

gemeten op 7 januari. De bovenlucht is opnieuw sterk afgekoeld met temperaturen tot -40 graden op 5 km.

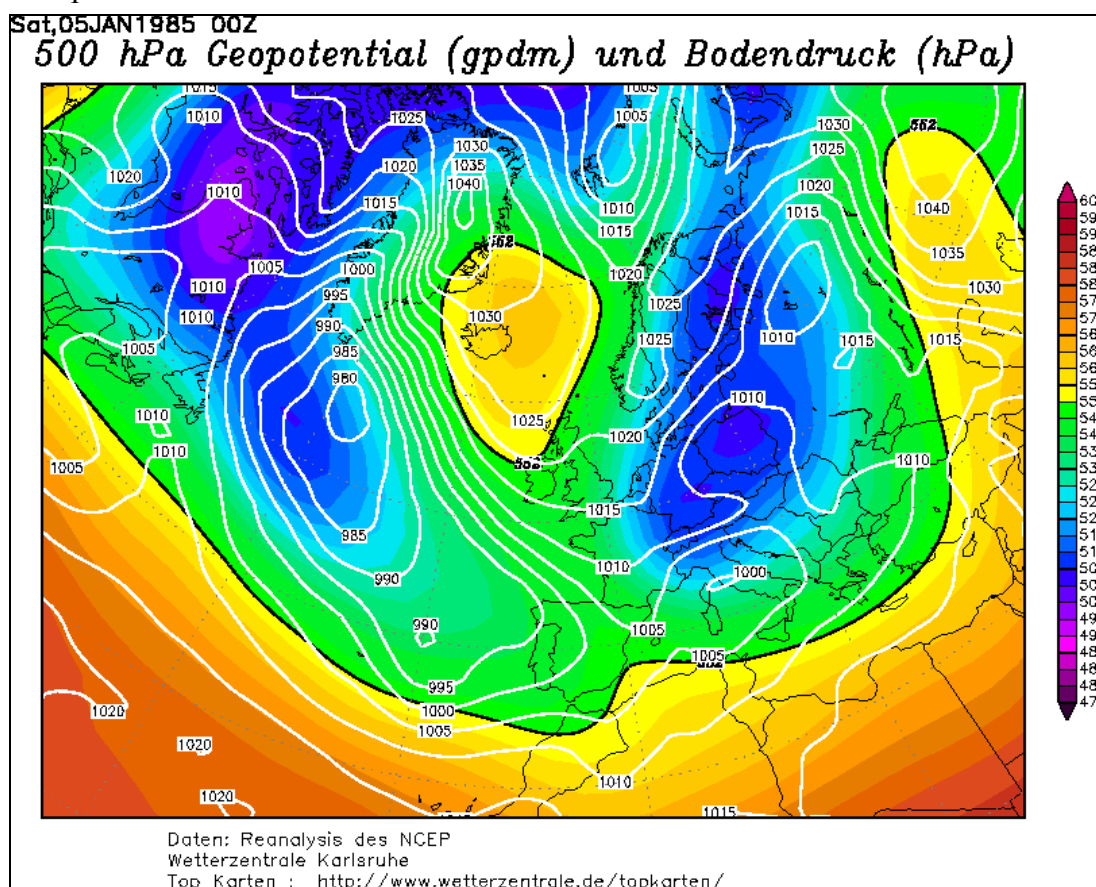

Fig.5 – 500hPa-analyse van 5 januari 00z. Boven het Europese continent bevindt er zich een diepe koude put, waarbij de temperatuur op 5 km bijna -50 graden bereikt.

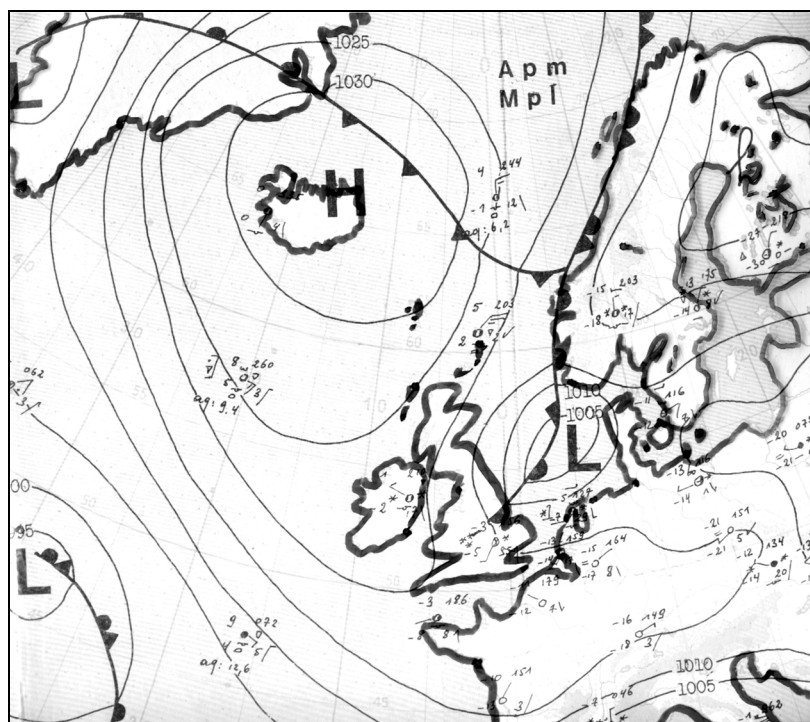

Fig.6 - grondanalyse van 6 januari 06z. Een sneeuwstorm bereikt ons vanuit het noorden.

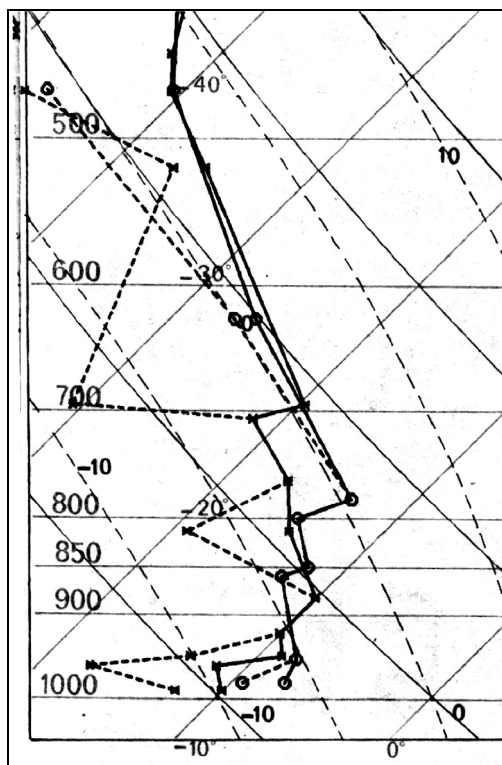

Fig.7 – hoogtepeiling van 7 januari 00z. Het temperatuurverloop in de onderste delen van de atmosfeer verlopen vrijwel isotherm en onder het vriespunt. Daarbij is de atmosfeer ook nog eens erg vochtig. Ideaal voor veel sneeuw.

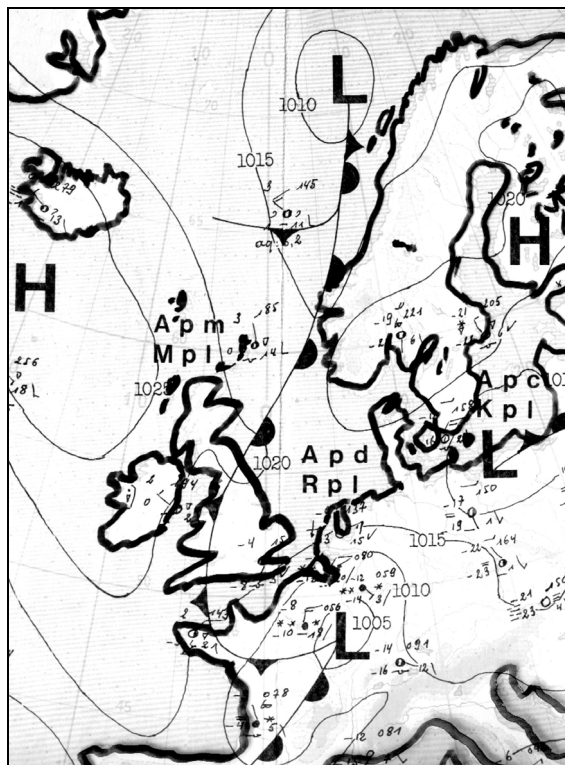

Fig.8 - grondanalyse van 7 januari 06z. We bevinden ons aan de achterzijde van de depressie in koude vrieslucht.

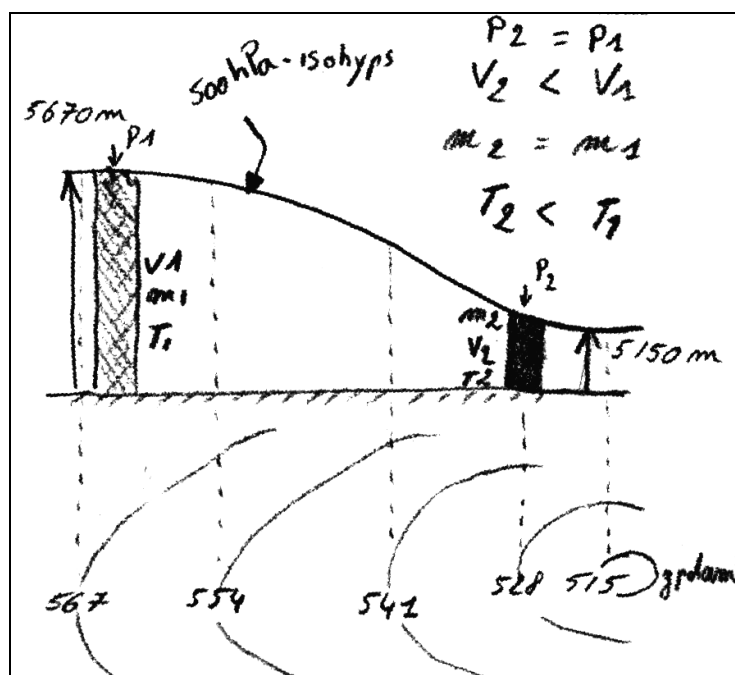

Fig.9 – schematische voorstelling van het geopotentialverloop. In de linker luchtkolom is de lucht warmer. De luchtdichtheid is er laag. Hoe meer we naar rechts opschuiven, hoe kouder de lucht wordt, hoe compacter de lucht daardoor ook wordt. Een zelfde hoeveelheid lucht (zelfde massa $\rightarrow m_1 = m_2$) zal links meer volume (V) innemen als die warm is ten opzichte van koudere lucht (V_2). Een zelfde massa betekent automatisch ook een zelfde druk P . Als we het niveau bekijken waar de twee luchtkolommen eenzelfde druk uitoefenen, stellen we vast dat dit op een verschillende hoogte plaatsvindt. Als we dus de hoogtelijn tekenen waar de druk onveranderd blijft (we stellen $P = 500$ hPa) vertrekkende van de warme lucht naar de koude lucht, zien we een dalend verloop van de hoogtelijn (isohyps).

Koksijde	10
Deurne	6
Kleine Brogel	16
Chievres	10
Gosselies	10
Melsbroek	9
Beauvechain	10
Brustem	14
Bierset	14
Florennes	13
Spa	28
St-Hubert	29

Tabel 1

Ook op 7 januari sneeuwt het nog wat aan de noordzijde van de depressie (fig.8). De 1000-500hPa- diktewaarde bedraagt 515 gpdam, wat goed weergeeft hoe koud de luchtmassa wel was waarin we ons bevonden. Hoe moet je deze diktewaarden interpreteren? De dichtheid van een luchtmassa hangt af van de temperatuur. Koude lucht krimpt en warme lucht zet uit. Een zelfde volume lucht zal bijgevolg meer wegen als ze koud is (omdat er meer lucht in kan), en minder wegen als ze warm is. De hoeveelheid lucht binnen een zelfde volume is immers groter bij koude lucht als bij warmere lucht. Het volume is immers niet gelijk. Wanneer we nu kijken hoe “dik” (verticaal) een be-

schouwde luchtkolom is, dan constateren we dat koude lucht (met dus compacte lucht) een kleinere diktewaarde zal aannemen dan warmere lucht (fig.9).

Zoals u weet neemt de luchtdruk af met de hoogte, gewoon weg omdat het volume lucht met de hoogte steeds minder en minder wordt (de druk van het volume lucht, dus de hoeveelheid lucht, wordt met de hoogte steeds minder omdat er zich meer en meer lucht onder het meetpunt bevindt dat geen gewicht (druk) meer uitoefent). De afstand (dikte) die gemeten kan worden tussen grondniveau, en de hoogte waar de lucht een druk van nog slechts 500 hPa uitoefent, noemt men het 1000-500hPa-geopotential. Die hoogte zal niet overal gelijk zijn. Op plaatsen waar de luchtmassa koud is, zal ook deze hoogte (en bijgevolg het geopotential) laag liggen en vice versa. We kunnen dus stellen dat, hoe kouder de luchtmassa is, hoe lager de geopotentialwaarde ligt. Gemiddeld (volgens de ISA) ligt het 1000-500hPa-geopotential op zo'n 5,5 km. Men drukt deze waarde meestal uit in geopotentiale decameter. Dus 550 gpdam (5500m = 550 decameter). In diepe depressies, gevuld met erg koude lucht, kan deze waarde dalen tot onder de 500 gpdam, maar meestal blijft de dikte beperkt tussen 510 en 570gpdam.

Een logisch gevolg van dit alles is dat de hoogste waardes zullen optreden binnen een hogedrukgebied en de laagste bij een lagedrukgebied. Een populaire regel voor onze streken: de kans dat de neerslag als sneeuw zal vallen neemt serieus toe als het 1000-500hPa-geopotential daalt naar waardes rond of onder 525 dam. Dit is inderdaad zo, al moeten nog tal van andere factoren in beschouwing worden genomen, zoals verticaal temperatuurprofiel, vochtigheid, stabiliteit, neerslagkansen,....

Siberisch koud en aangroeiend sneeuwtapijt

In de nacht van 7 op 8 januari vriest het boven het sneeuwdek de stenen uit de grond, zowel in het binnenland als aan de kust. Enkele waarden vindt u in tabel 2. Het is die morgen veel kouder dan in Moskou, waar een minimumtemperatuur wordt geregistreerd van -6 graden. De Arctische lucht is intussen doorgezakt tot midden Spanje, waar het tevens op verschillende plaatsen sneeuwt (fig.10). Enkel in het uiterste zuiden van het Iberisch Schiereiland worden nog net positieve waardes gehaald. In gans Europa vallen tientallen slachtoffers door de strenge vrieskou. In Rome sneeuwt het voor het eerst in 14 jaar bij temperaturen van -7 graden. Ook de Britse Eilanden bukken onder de sneeuwval.

Tijdens het weekend van Driekoningen vriezen in Frankrijk drie landlopers dood. Nog steeds blokkeert de “Omega-blocking” alles wat vanuit het westen komt. Af en toe echter slaagt een storing er in om langsheen de hogedrukmuur te trekken om ons dan vanuit het noorden aan te

vallen. Zo'n situatie kennen we op 9 januari (fig.11). Tijdens het tweede deel van de nacht begint het in ons land fel te sneeuwen.

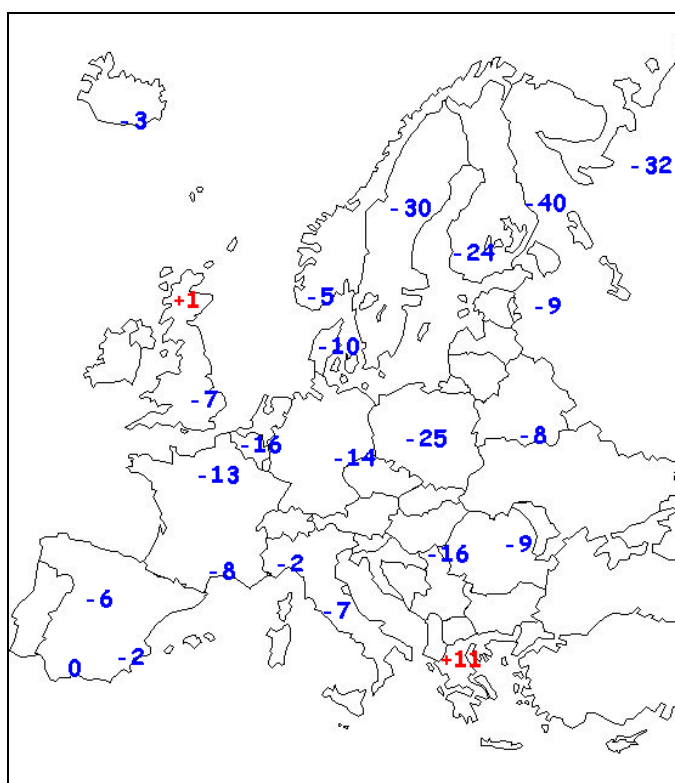

Fig.10 - enkele temperaturen in de ochtend van 8. Bijna gans Europa is in de greep van Koning Winter.

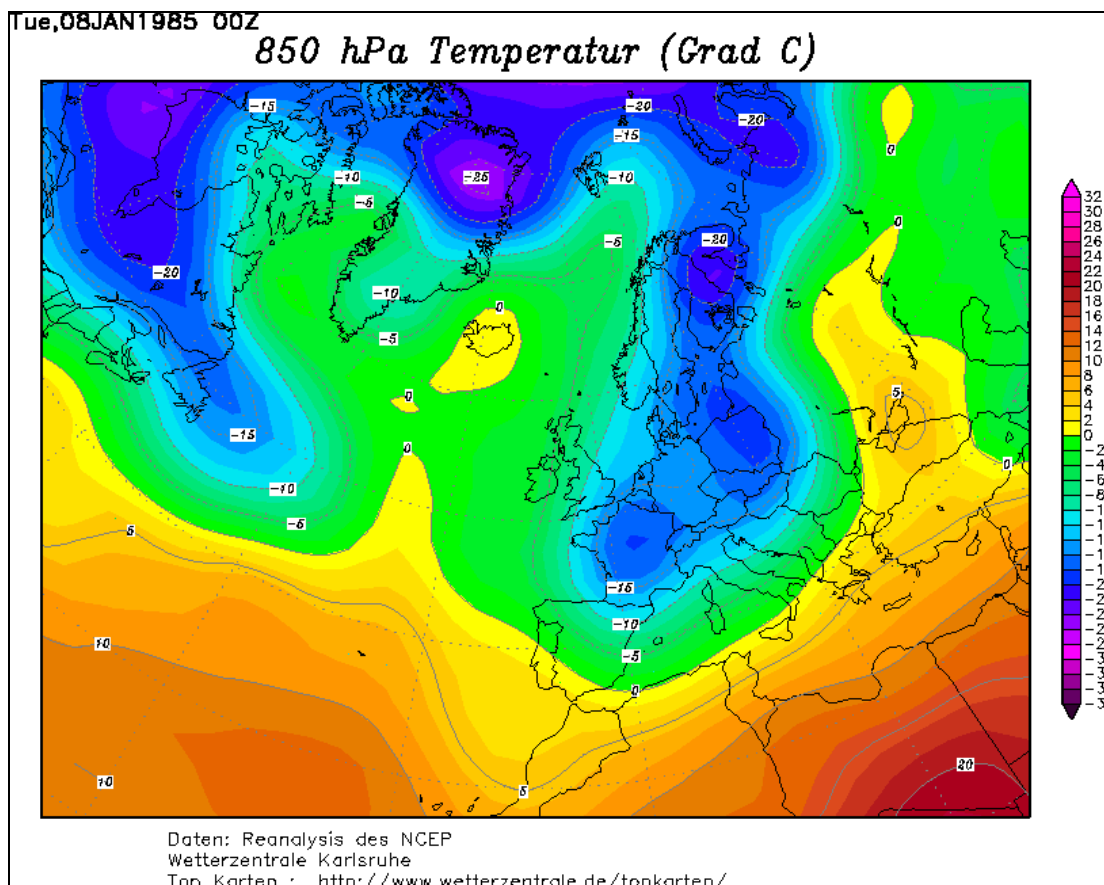

Fig.11 – 850hPa-analyse van 8 januari 00z. Zeer koude lucht bereikt ons vanuit het noorden

Zowel het weg- als spoorverkeer raken ontredderd, wat bij het heersende wintertype “F” niet verwonderlijk is natuurlijk (tegenwoordig mogen we al heel content zijn met een C2 of een D!) het spoorverkeer, dat eerder door de sneeuw werd geplaagd, kreeg nu flinke klappen door de strenge vrieskou¹. Treinmaterieel kon niet uitrijden, wissels vrozen vast en railbreuken maakten de chaos compleet. Maar ook Koning Auto bleef niet onaangeroerd. Duizenden auto's raakten niet gestart. De pechverhelpingsdiensten konden de vraag niet aan en moesten zich beperken tot de dringendste gevallen. In 70 à 80% lag de oorzaak bij de automobilist zelf, die verzuimd had antivries in zijn koelwater te doen of geen additief had toegevoegd bij de dieselbrandstof. De autowegen leken stilaan op autokerkhoven!

Middelkerke	-15.2 °C
Koersel	-23.0
Ciney	-24.1
Ukkel	-16.8
Rocheford	-25.3
Tabel2	

Florennes	11 cm
Deurne	10
Spa	9
Zaventem	6
Kleine Brogel	5
Luxemburg	4
Koksijde	3
Bierset	0
Tabel3	

De zware sneeuwval hangt samen met een warmtefront. De luchtmassa was ook meer dan koud genoeg (1000-500 hPa-diktewaarde = 527 gpdam, een temperatuur van –38 graden op 5 km hoogte en –10 graden op 1,5 km hoogte). De wind, die soms flink uithaalt, doet de gevoelstemperatuur dalen tot zo'n –25 graden! Achter de berm van de autowegen spreekt men van sneeuwduinen die twee meter hoog reiken. Ook overdag sneeuwt het goed door en bereikt het sneeuw tapijt op vele plaatsen een dikte van 15cm! Op zo'n 5 km vriest het nog steeds zo'n 33 graden. Overdag stroomt eventjes zachtere lucht binnen van over de Noordzee, waardoor het kwik aan de kust even positief wordt. De sneeuw gaat er dan ook over in een mengmoes van natte sneeuw, sneeuwregen en korrelhagel. Na een tijdelijke inzakking van het hogedruk-bastion boven de Atlantische Oceaan amplificeert de hoogtewig opnieuw. Dit verlaat zich in een grondhoog boven de Britse Eilanden (1030 hPa) met een uitloper tot over Duitsland. Het wordt hierdoor rustig in de atmosfeer en dit loopt uit in mistig weer op 11 januari. Door het vriesweer geraakt intussen ook het binnenverkeer te water stilaan vast. De Maas en de Lesse zijn op verschillende plaatsen volledig dichtgevroren.

Nog meer sneeuw

De 12de slaagt een nieuw laag er opnieuw in om ons vanuit het noorden te bereiken. Het laag trekt dwars over het centrum van het land en doet het vanaf de voormiddag sneeuwen. Soms sneeuwt het hierbij fel. Meestal valt zo'n 3 cm sneeuw bij. De temperatuur stijgt in de namiddag tot net tegen het vriespunt, waardoor de sneeuw “even” overgaat in (ijs)regen (fig.12). Maar lang duurt die “valse dooi” niet, want op de grondkaart trekt het hoog boven de Britse Eilanden de 13de naar het noorden om later te versmelten met het Scandinavisch hoog. De wind ruimt terug naar het NO en de polaire lucht wordt vervangen door arctische lucht. Op het 500hPa-niveau zien we het hoog ook goed vastgeankerd boven Noord-Europa. Boven Frankrijk bevindt er zich de 14de op het 500hPa-niveau een afgesnoerde koude put, met temperaturen op die hoogte van –37 graden.

¹ In die tijd werd het wintertype aangeduid met letters, gaande van A (lichtst) tot en met G (zwaarste wintertoestand)

Arctische lucht met poolsneeuw

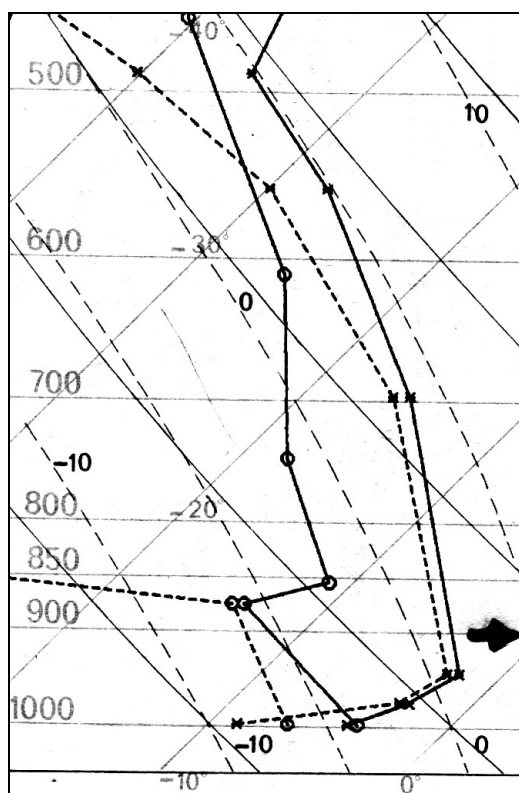

Fig.12 – hoogtepeiling van 12 januari 12z. De zachtere lucht stroomt binnen in de hoogte, maar aan de grond blijft het zalig verder vriezen.

Zo komt het kwik op 13 januari niet meer boven de -7 graden in het centrum van het land. Ook aan zee vriest het overdag bijna matig! Overigens werd de 14de een minimumtemperatuur opgetekend te Rochefort van $-22,4$ graden! Daarbij bedraagt de gevoelstemperatuur zo'n -26 graden! De 14de is het te koud om sneeuwvlokken te vormen, zodat de neerslag bestaat uit afzonderlijke ijskristallen. Soms spreken waarnemers over “sneeuw bij heldere hemel”.

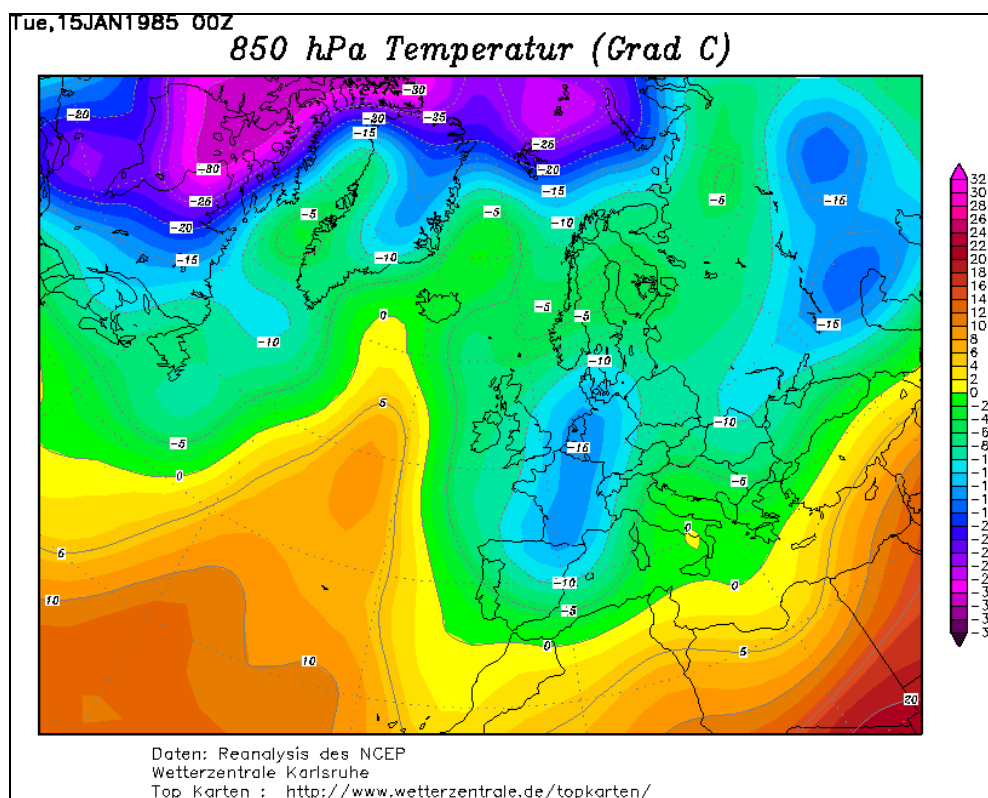

Fig.13 - 850hPa-analyse van 15 januari 00z. West-Europa in de ban van de winter

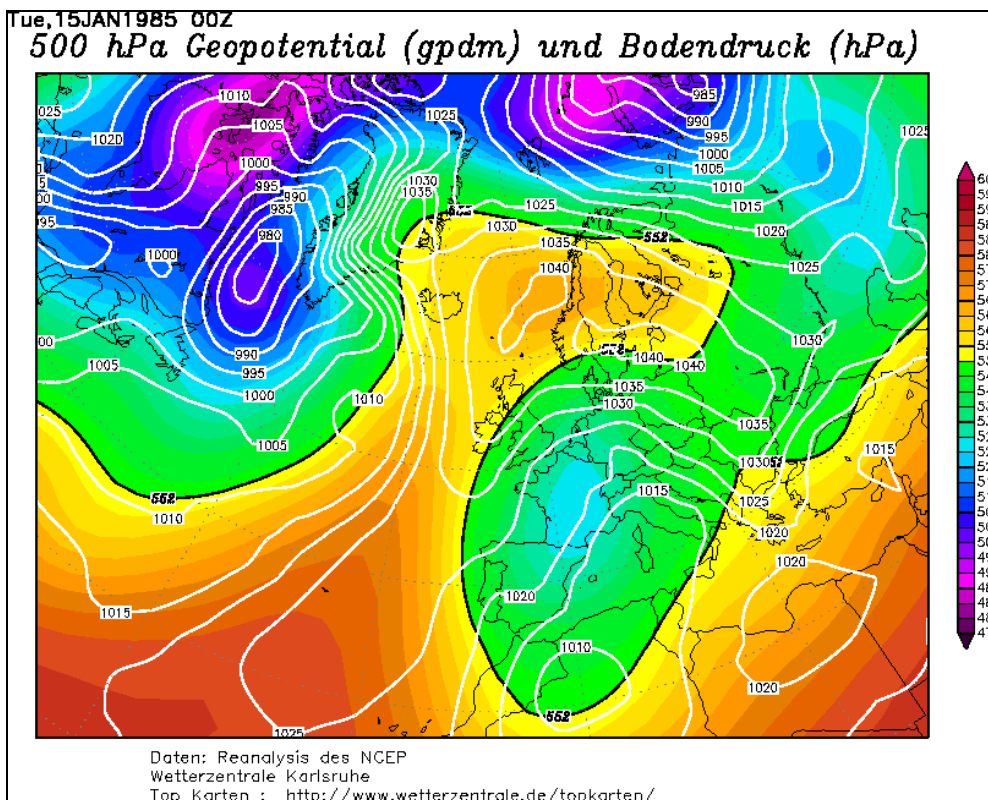

Fig.14 – 500hPa-analyse van 15 januari 00z. Boven Frankrijk bevindt er zich een diepe koude put (-40 graden), met een vore boven onze contreien

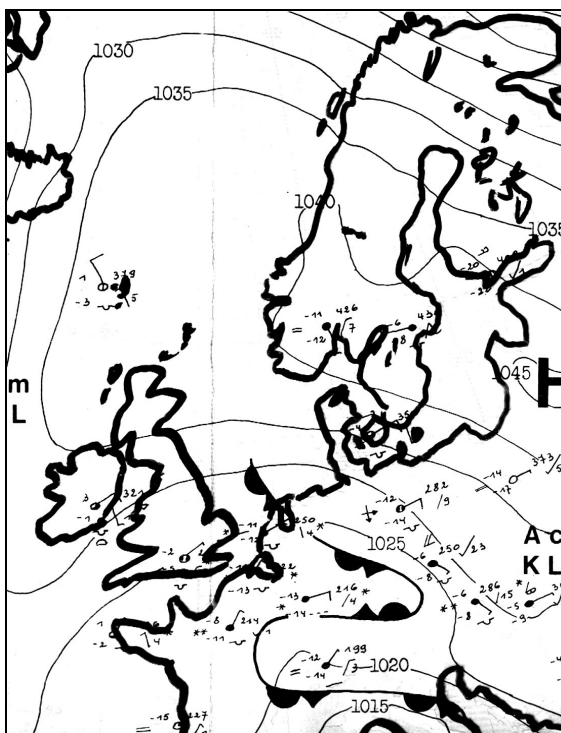

Fig.15 - grondanalyse van 15 januari 06z. Vanuit het oosten deze keer wordt een sneeuwzone ons land ingedruwd.

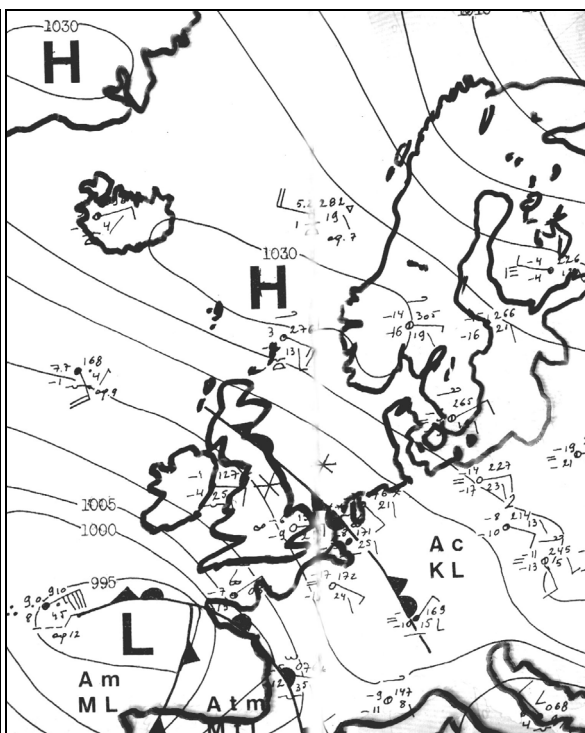

Fig.16 - grondanalyse van 17 januari 06z. Een occlusie zorgt voor nog wat sneeuw.

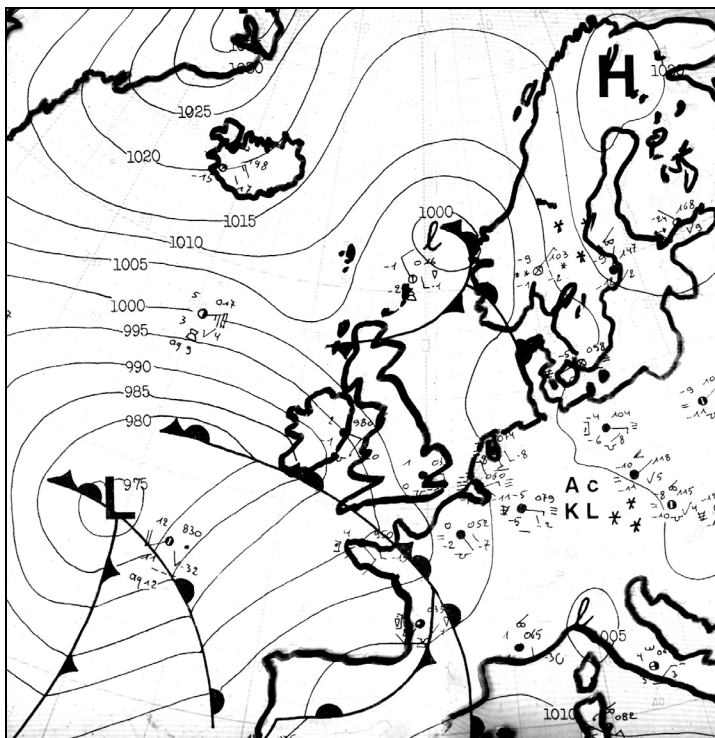

Fig. 17 - grondanalyse van 20 januari 06z. Vanuit het westen nadert de dooi gevaarlijk dichtbij

Scandinavië de koffers en trekt naar IJsland om zich de dag daarop (18de) boven Groenland te nestelen.

Dooi in komst?

Tijdens de vroege morgen van de 17de komen nog een paar centimeters sneeuw naar beneden, veroorzaakt door een occlusie (fig.16). Toch verschijnen op de weerkaart steeds meer signalen dat Koning Winter uitgevochten raakt. Voor het eerst in lange tijd verschijnt een lage-

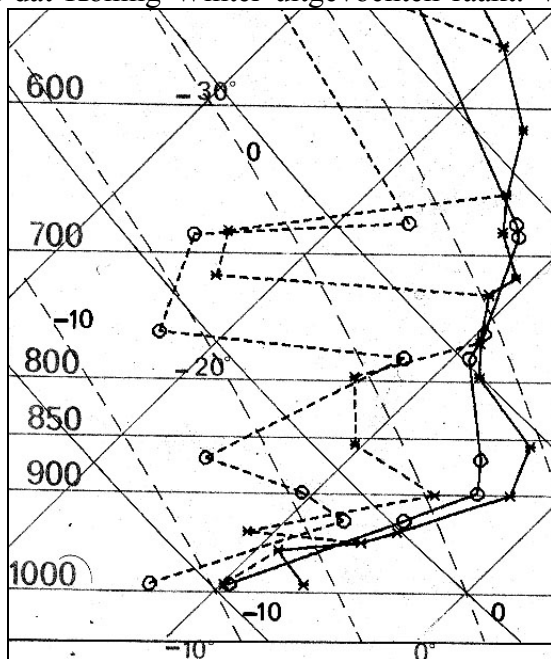

Fig. 18 - hoogtepeiling van 19 januari 12z. De dooi veroverf stilaan West-Europa. De zachte lucht in de hoogte zorgt voor ijzel en ijsregen.

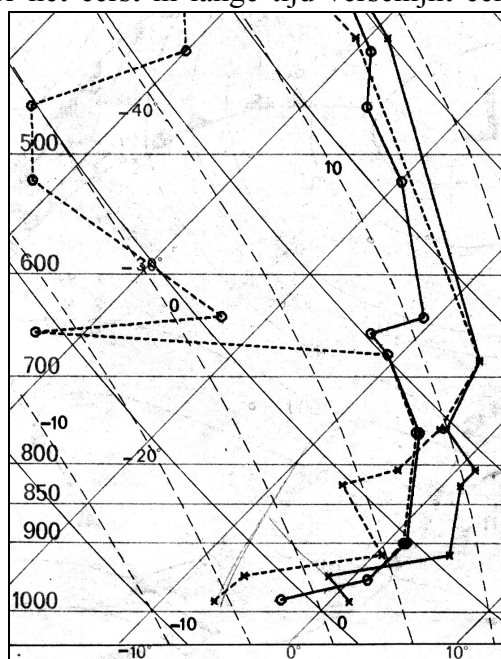

Fig. 19 - hoogtepeiling van 8 februari 12z. Opnieuw zorgt de thermische opbouw van de atmosfeer voor een ijzelsituatie

drukgebied van betekenis in onze omgeving.

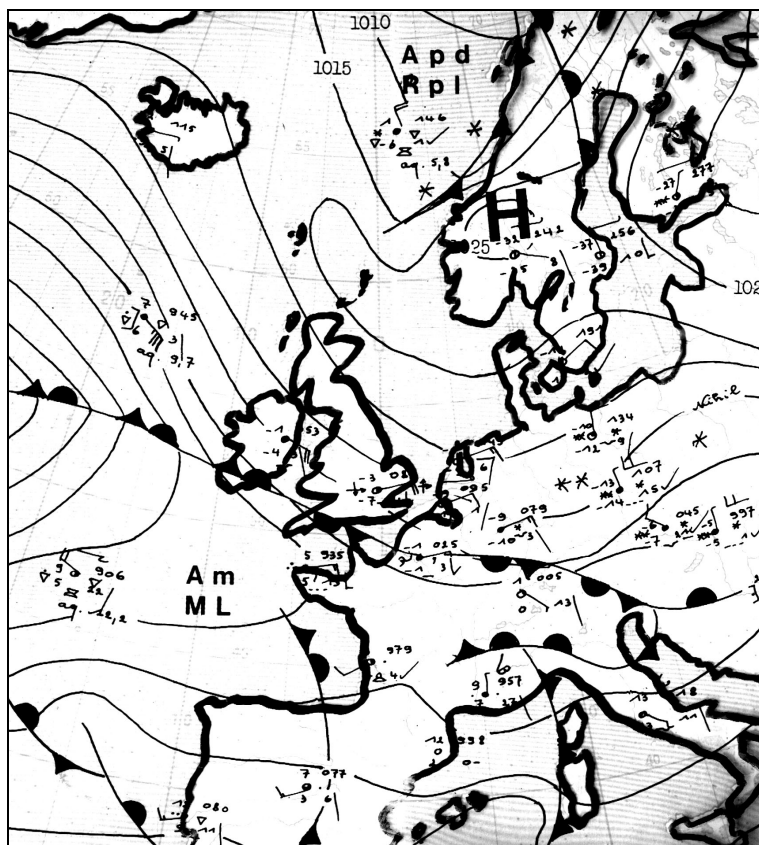

Fig.20 - grondanalyse van 10-02 06utc. De wintergrens, met veel sneeuw daarop, wordt uiteindelijk verder naar het zuiden geduwd.

Op 18 januari bevindt deze depressie met een kerndruk van 980 hPa zich boven de Golf van Biskaje. Ook op grote hoogte is het nakende einde waar te nemen. Er verschijnen stil hangende Cirrusluiers met daaronder traag drijvende Altocumuluswolken vanuit het westen.

Later trekken Stratocumuluswolken vanuit het zuiden over. De wind op het 500hPa-niveau is gedraaid naar het westen. Aan de grond is er van een eventuele dooi nog niks te merken, want het blijft rustig doorvriezen waarbij de maxima niet hoger stijgen dan -5 graden.

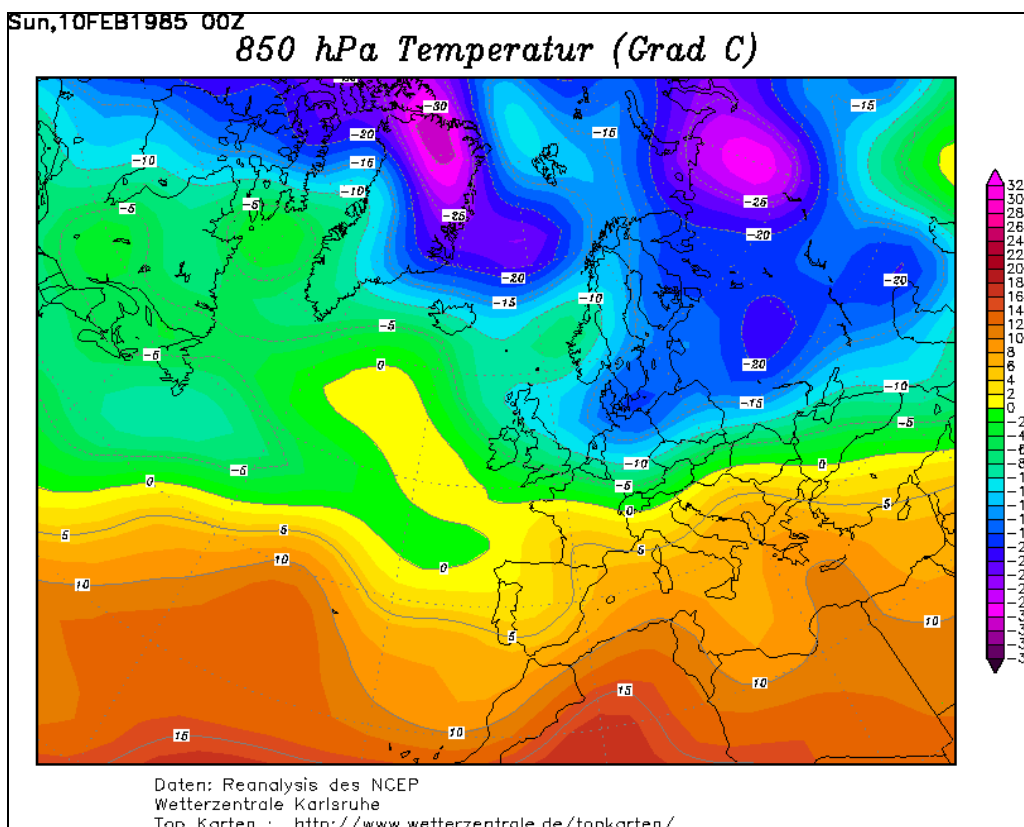

Fig.21 – 850hPa-analyse van 10 februari 00z. De wintergrens ligt over de Lage landen

De aanval

Op 20 januari probeert een volgende, uitdiepende, depressie een dooiaanval (fig.17). Om 14 uur ligt de warmfront-occlusie nog ten westen van Parijs. Daar is het kwik dan reeds gestegen tot +1 graad, terwijl bij ons op hetzelfde moment de thermometers nog -4°C aanduiden. Maar ook bij ons stijgt 's avonds het kwik tot positieve waarden. De wind spant aan en de luchtdruk begint aan een gestage daling. Alles is aanwezig om een geslaagde dooiaanval te garanderen. In de late avond begint het licht te sneeuwen, snel overgaand in regen en ijzel (fig.18). Na middernacht is de winter verdwenen... tijdelijk! Op 21 januari is het reeds +5 graden te Ukkel. Erg ver is de winter echter niet want wanneer de depressie naar het zuiden van Scandinavië trekt, stroom er aan haar westflank opnieuw relatief koude maritiem polaire lucht van over de Noordzee.

De temperaturen situeren zich overdag enkele graden boven het vriespunt, en 's nachts rond of iets onder nul. De nattebol-temperatuur schommelt bijgevolg ook rond of net onder het vriespunt, zodat de neerslag die valt een mengeling is van regen, smeltende sneeuw en sneeuw. Ook de 1000-500hPa-diktewaarden liggen in eerste instantie nog vrij laag, maar na 28 januari wordt de luchtmassa boven ons land wat zachter en tegen 29 januari is het op het 850hPa-niveau al $+2^{\circ}\text{C}$. We sluiten de barre januarimaand af bij temperaturen dicht bij +10 graden en regenweer.

Om nu nog even terug te komen op daarjuist: waarom kan er sneeuw vallen bij temperaturen boven het vriespunt? Wel, daarvoor moeten we kijken wat er gebeurt als de sneeuw uit de wolk valt. Want inderdaad, de meeste neerslag van betekenis begint altijd onder de vorm van sneeuw. Wanneer de luchttemperatuur onder de wolk enkele graden boven het vriespunt ligt, dan zal die sneeuw onderweg smelten en bereikt de neerslag ons onder de vorm van doodgewone regen of hagel. Is de luchttemperatuur onder de wolk over gans het traject van de sneeuwvlok echter negatief, dan mogen we verwachten dat het ook aan de grond zal sneeuwen. Tot zover niets moeilijk.

Echter, we leven hier in België in een zeeklimaat. Dat houdt in dat zelfs in de winter de temperatuur in de onderste laag van de tropopauze niet zelden rond het vriespunt zal schommelen. Dat is meer dan waar anders aan de Kust. Het is juist bij temperaturen rond het nulpunt dat zich de moeilijkheden beginnen voor te doen. Wanneer de lucht onder de wolk niet verzadigd is van het vocht (RH dus geen 100% bedraagt), dan zal de sneeuwvlok op zijn traject naar beneden wat verdampen. De energie die daarvoor nodig is haalt hij uit de lucht en zichzelf.

Al die miljoenen vlokjes verdampen een klein beetje, en doen de lucht waar ze doorheen vallen afkoelen. Hierdoor kan de luchttemperatuur, die oorspronkelijk positief was, nu plots dalen tot onder het vriespunt (temperatuursdalingen van 4 à 5 graden zijn geen uitzondering bij zeer droge lucht). De mate dat de lucht zal kunnen afkoelen hangt af van de vochtigheid van de lucht. Is de lucht droog, dan zal er veel vocht uit de sneeuwvlok kunnen verdampen, en zal de lucht dus fel kunnen afkoelen en vice versa. De laagste temperatuur dat de lucht bij een gegeven vochtigheid kan bereiken door verdamping, noemt men de "nattebol-temperatuur"(NBT). Zolang de NBT niet boven het vriespunt komt, blijft ook het sneeuwdek intact, ook al vriest het niet meer.

Na wat kwakkelweer eind januari slaat het weer helemaal om begin februari. Tot 8 februari is het vrij zacht winterweer. Daarbij blijft het grotendeels droog. We bevinden ons immers steeds onder de beschermende vleugels van een hoogtewig. De eerste dagen van de maand

trekt een hogedrukgebied van Spanje naar Midden-Europa. Later vinden we vooral hoge druk boven Noord-Rusland en de Zee van Groenland. Hierdoor begint koude lucht onze richting uit te stromen van over Scandinavië. Dit gaat erg moeilijk, want tegelijk stuurt een uitgestrekte Atlantische depressie warme lucht naar het oosten. Op het grensvlak tussen de twee luchtmassa's ontstaat een uitgestrekte neerslagzone. Het gevecht zal enkele dagen duren, waarbij de koude wind uiteindelijk als grote winnaar tevoorschijn zal komen. Maar eerst moeten we door een lastige situatie. Niet tegenstaande het warmtefront ons niet kan bereiken, en het dus aan de grond niet tot dooi komt (in Parijs dat achter het warmtefront ligt is het kwik opgelopen tot +11 graden), is op enige hoogte de warme lucht wel al boven onze hoofden aangekomen. Dit levert een gevaarlijke situatie op (fig.19).

Aan de grond schommelt het kwik rond het vriespunt maar op 700m hoogte is het +5 graden. De neerslag begint dus als sneeuw, smelt dan bij het vallen door de dooilaag, om daarna af en toe als onderkoelde regen of ijsregen de bodem te bereiken. Hierdoor ontstaat er op uitgebreide schaal ijzel. Af en toe wordt ook sneeuw gemeld, wanneer de dooilaag te dun is om de sneeuw te doen smelten. Bovendien moeten we rekening houden met het feit dat (bij voldoende intense neerslag) door verdamping onder de wolkenbasis (de RV was laag), de lucht tijdelijk genoeg kon afkoelen zodat de NBT negatief werd. Dat is wat hier meer dan waarschijnlijk de oorzaak is dat bij dooi in de bovenlucht, er toch sneeuw kon voorkomen. De sneeuw en ijzel veroorzaakte verschillende ongevallen waarbij doden vielen. Het verkeer, op een gewone vrijdagmiddag al chaotisch, was nu helemaal een catastrofe.

In de loop van 9 februari spoelt dan eindelijk de koude Arctische lucht binnen (fig.20 en 21). Daarbij valt vrij veel sneeuw. Het uitgestrekte hogedrukgebied boven Noord-Rusland heeft intussen een wig uitgerold tot boven het zuiden van Scandinavië. De dag daarop (10/2) ontwakten we daardoor onder een vrijwel heldere hemel en in een wit sneeuwlandschap. Door de sterke oostenwind worden sneeuwduinen gevormd en daalt de gevoelstemperatuur tot bijna – 25 graden. Tot het einde van de maand blijven we in de greep van hogedrukgebieden. Op 19 februari stijgt de luchtdruk zelfs tot 1038 hPa. Een krachtig hogedrukgebied boven Noord-Rusland (1050 hPa) vormt een hogedruk gordel over Scandinavië tot boven Noord-Frankrijk. Tot 20 februari blijft het hierdoor vrijwel helder en bitterkoud.

De temperatuur komt vrijwel nooit boven het vriespunt. Op 13 februari wordt het wel even spannend wat Franse stormen zullen doen. De hoge luchtdruk biedt echter genoeg tegenwerk om alles op veilige afstand te houden. Wel sijpelt er op grote hoogte veel zachtere lucht binnen. Terwijl het in Ukkel in thermometerhut 10 graden vriest, is het op 1300 m hoogte net nul graden (fig.22). Van een inversie gesproken! Vanaf 20 februari krijgen we last van lage bewolking onder een subsidentie-inversie. Wind ruimt overdag van ZO naar ZW. Onopgemerkt sijpelt de dooi ons land binnen. En zo is weer een mooie winter aan zijn einde gekomen. Eén van die zeldzame...

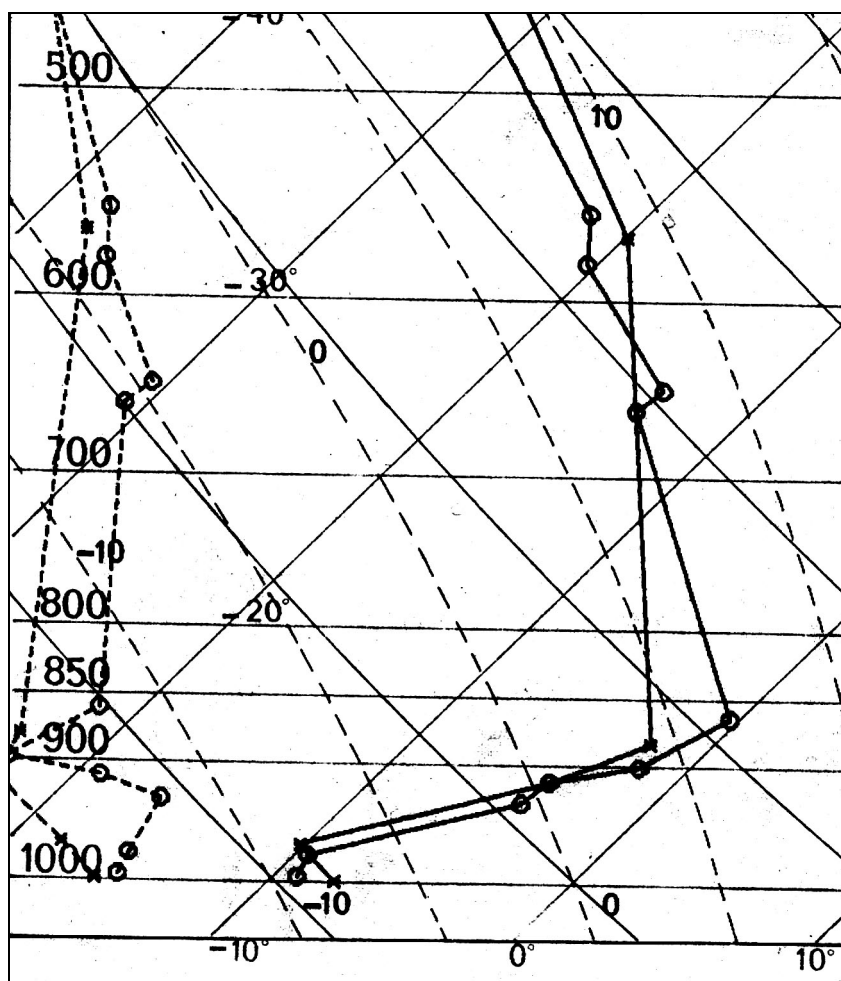
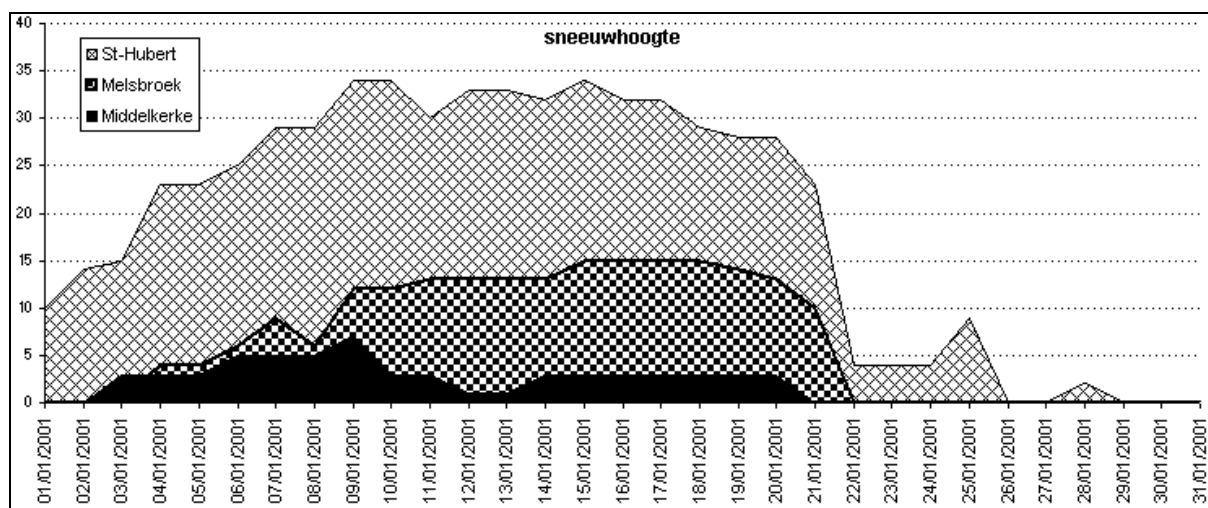
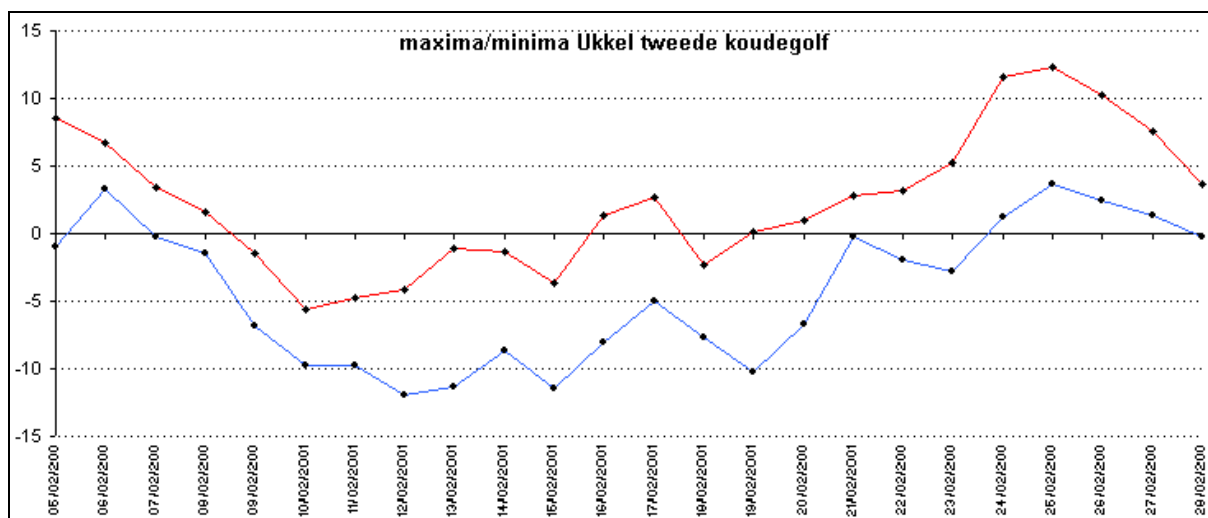
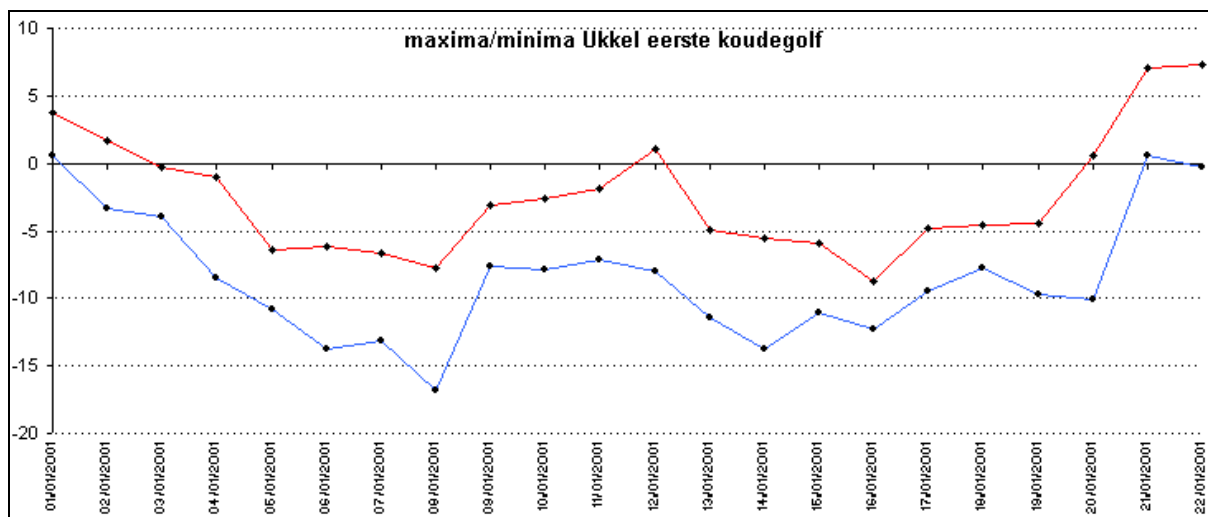
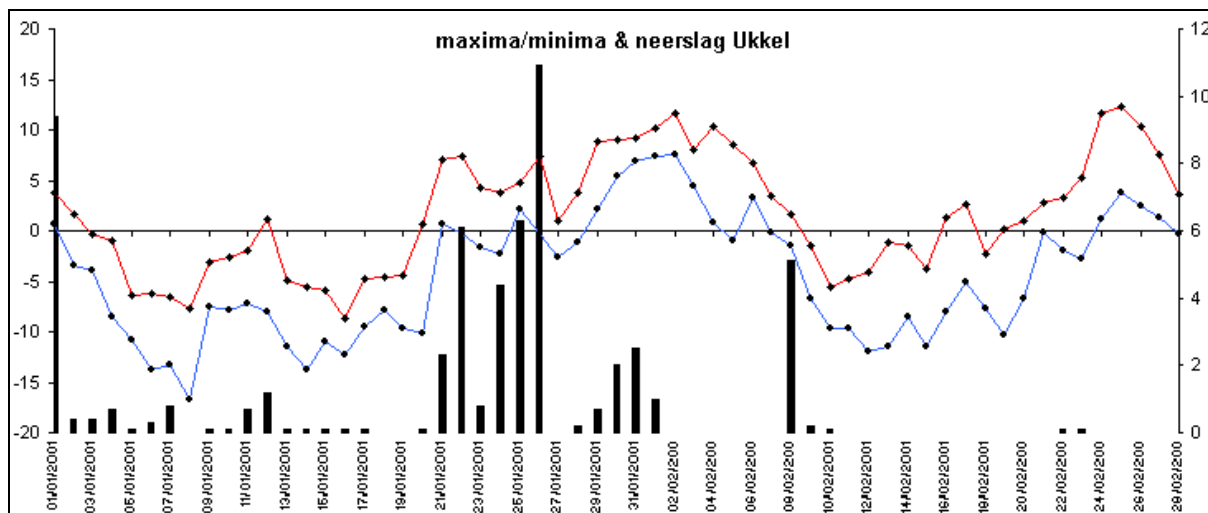

Fig.22 – hoogtepeiling van 13 februari 00z. Een inversie om U tegen te zeggen!

Krantenknipsels

vers l' avenir - anmur - 10-01-1985

vers l' avenir - anmur - 10-01-1985

het laatste nieuws - brussel, 08-01-1985

nord-eclair-mouscron 09-01-1985

Bronnen:

- Meteorologische abhandlungen serie B. Grundlagenmaterial - Berliner Wetterkarte 1985
- Maandbericht/dagberichten - klimatologische waarnemingen 1985. KMI
- Klimaatgemiddelden en weerextremen in België, L. Landuyt en G. Schietecat, 1992, 256 p.
- <http://www.wetterzentrale.com/topkarten/fsreacur.html>